

Warszawa, dnia 1 lutego 2009 r.

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Kościelniak**

Nr kontroli: P/08/088

KOB- 32-41008/08

Pan

Bogdan Klich

Minister Obrony Narodowej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Szanowny Panie Ministrze,

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Departament Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Wewnętrznego przeprowadziła w Ministerstwie Obrony Narodowej i wybranych jednostkach wojskowych kontrolę planowania zakupów oraz prowadzenia dystrybucji i ewidencji sprzętu komputerowego w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 30 września 2008 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli Ministerstwa Obrony Narodowej, podpisanym w dniu 9 grudnia 2008 r. oraz w protokołach kontroli: Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Dowództwa Sił Powietrznych, Dowództwa Garnizonu Warszawa, 1 Brygady Logistycznej, Mazowieckiego Oddziału Żandarmerii Wojskowej i 9 Rejonowej Bazy Materiałowej, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia planowanie zakupów, dystrybucję i prowadzenie ewidencji sprzętu komputerowego w Ministerstwie Obrony Narodowej.

W toku kontroli ujawniono brak procedur przydzielania użytkownikom sprzętu komputerowego, niegromadzenie przez zobowiązane do tego instytucje centralne danych ilościowych i jakościowych wspomagających zarządzanie zasobem sprzętowym, brak

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

systemowego powiązania pomiędzy planowaniem zakupów, dystrybucją i ewidencją sprzętu komputerowego, a także zaleganie w magazynach - w skrajnych przypadkach do ponad 12 lat - sprzętu komputerowego i oprogramowania. Stwierdzono również przypadki nierzetelnej ewidencji składników majątkowych.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia i oceny cząstkowe:

1. Planowanie zakupu sprzętu komputerowego

W latach 2007-2008 (do 30 września) zapotrzebowanie na sprzęt komputerowy komórek organizacyjnych MON, zrealizowano w następującej wysokości: komputery stacjonarne - w 74%, notebooki - w 99%, projektory multimedialne - w 76%, skanery - w 39%, urządzenia wielofunkcyjne - w 35%, drukarki - w 76%. Uznaniowy sposób dystrybucji sprzętu komputerowego, bez złożonych zapotrzebowań lub przydzielanie sprzętu w ilości niezgodnej ze złożonym zapotrzebowaniem, w ocenie NIK, skutkowało powstaniem znacznych dysproporcji w wyposażeniu komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej oraz świadczy o niewłaściwej organizacji zaopatrzenia w ww. sprzęt.

Zaopatrzenie to nie było zgodne z zapotrzebowaniem użytkowników zarówno w 2007 r. jak i w 2008 r. W 2007 r. 13 komórek organizacyjnych MON (42%) otrzymało, pomimo że nie złożyły zapotrzebowań, 119 szt. sprzętu komputerowego, tj. 46% ogólnej liczby (261 szt.) dostarczonego sprzętu. Natomiast w 2008 r. zapotrzebowań nie złożyło 71% komórek organizacyjnych MON (22 na 31), a otrzymały one 387 szt. sprzętu, tj. 39% ogólnej liczby (991 szt.) przekazanego komórkom organizacyjnym MON. W tym czasie w Ministerstwie Obrony Narodowej utworzono 7 nowych komórek organizacyjnych.

W trakcie kontroli stwierdzono ponadto, że prace nad nowelizacją „Instrukcji organizacji prowadzenia gospodarki materiałowo-technicznej sprzętu i oprogramowania informatycznego w resorcie obrony narodowej” regulującej zasady planowania zakupów i gospodarowania sprzętem komputerowym zostały rozpoczęte przez Departament Informatyki i Telekomunikacji (DIiT) z roczną zwłoką. W dniu 5 listopada 2008 r. nowa instrukcja została przekazana do Biura Prawnego MON z wnioskiem o zatwierdzenie.

Z ustaleń kontroli wynika, iż w dwóch jednostkach wojskowych planowanie i zakupy odbywały się na podstawie potrzeb określonych we własnym zakresie przez te jednostki. W 1 Brygadzie Logistycznej zabezpieczenie w komputery stacjonarne osiągnęło poziom 93%, natomiast w Mazowieckim Oddziale Żandarmerii Wojskowej w Warszawie 73%.

Zgodnie z decyzją Ministra Obrony Narodowej Nr 46/MON z dnia 27 stycznia 2007 r.² Departament Informatyki i Telekomunikacji, jako gestor sprzętu informatyki i oprogramowania, powinien ustalać i aktualizować normy należności sprzętu i wyposażenia tabelarycznego oraz naliczeniowego. W trakcie kontroli tj. dopiero po 19 miesiącach od dnia obowiązywania decyzji Nr 46/MON, dyrektor DIiT przekazał dowódcom rodzajów Sił Zbrojnych, Garnizonu Warszawa, Komendantowi Głównemu Żandarmerii Wojskowej oraz szefom: Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia, Dowództwa Operacyjnego Sił Zbrojnych projekt „Norm należności sprzętu informatycznego dla typowych komórek organizacyjnych jednostek wojskowych Sił Zbrojnych RP na czas wojny i pokoju”, z prośbą o dostosowanie do potrzeb podległych jednostek.

2. Dystrybucja sprzętu komputerowego

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli dystrybucję sprzętu komputerowego w Ministerstwie Obrony Narodowej i w skontrolowanych jednostkach prowadzono z naruszeniem zasad gospodarności i w sposób niezgodny z planem zakupów. W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, że ze względu na brak dyspozycji w kontrolowanych jednostkach wojskowych przechowywano nie wydane do użytkowania oprogramowanie i sprzęt komputerowy:

- w 9 Rejonowej Bazie Materiałowej od 1995 r. do dnia 30 czerwca 2008 r. (według stanu na 30 września 2008 r.), był przechowywany przez okres od 3 miesięcy do 12 lat niewykorzystany sprzęt komputerowy i oprogramowanie o wartości, według cen zakupu, 25.761,4 tys. zł;
- w 1 Brygadzie Logistycznej pozostawał sprzęt komputerowy o wartości, wg cen zakupu, 631,2 tys. zł. Do dnia 30 września 2008 r. tj. przez 9 miesięcy nie został on wydany jednostkom wojskowym;
- w 1 Bazie Materiałowo – Technicznej w Toruniu na dzień 30 września 2008 r. od 60 dni, pozostawał nie wydany sprzęt komputerowy o wartości, wg cen zakupu, 842,7 tys. zł.

Łącznie wartość niewydanego do użytkowania sprzętu wyniosła 27.235,3 tys. zł, co stanowiło 243,5% kwoty wydatkowanej w 2007 r. (11.184 tys. zł) przez resort obrony narodowej na zakupy przedmiotowego sprzętu i oprogramowania. Stwierdzono, że jakkolwiek sprzęt ten jest nadal zdalny do użytku, to postępuje proces technologicznego starzenia, a jego znaczna część już utraciła bądź wkrótce utraci gwarancje producentów. Podjęta na skutek interwencji kontrolerów NIK dystrybucja „zapomnianego” przez resort

---

² Decyzji Ministra Obrony Narodowej z dnia 27 stycznia 2007 r. w sprawie określenia funkcji gestorów i centralnych organów logistycznych uzbrojenia i sprzętu wojskowego w resorcie obrony narodowej² (Dz. Urz. MON Nr 3, poz. 36 ze zm.). Decyzja obowiązuje od dnia 9 marca 2007 r.

sprzętu i oprogramowania oraz wprowadzenie go do eksploatacji w MON, pozwoliła na zaoszczędzenie środków budżetowych na zakup sprzętu i oprogramowania.

Zdaniem NIK na niewłaściwe planowanie i dystrybucję sprzętu komputerowego miała wpływ przede wszystkim nieodróżnienie przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami oraz niewydolność decyzyjna na szczeblach dowodzenia.

Minister Obrony Narodowej wyznaczył zadanie planowania i organizacji dystrybucji sprzętu informatyki i oprogramowania Inspektoratowi Wsparcia (Decyzja Nr 46/MON z dnia 27 stycznia 2007 r.), ale w praktyce wiodącą rolę w tym zakresie sprawował Departament Informatyki i Telekomunikacji MON. W efekcie stosowania niejasnych, niespójnych i niekonsekwentnych procedur, sprzęt komputerowy nie trafiał do użytkowników wprost po zakupie, a zalegał w magazynie.

3. Ewidencja sprzętu komputerowego

Centralny Organ Logistyczny nie prowadził analiz i nie dokonywał oceny stanu zabezpieczenia sił zbrojnych w sprzęt komputerowy, co naruszało § 30 pkt 2 ppkt 13 szczegółowego zakresu działania Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych³, a także postanowienia rozkazu szefa Sztabu Generalnego WP Nr 1298/Bk/07 z dnia 11 grudnia 2007 r. nakazujące poszczególnym szczeblom dowodzenia (w tym Centralnemu Organowi Logistycznemu COL) znać stan ilościowy sprzętu komputerowego⁴. Szef Służb Technicznych Inspektoratu Wsparcia nie utworzył zbiorczej bazy danych o ilości i jakości sprzętu komputerowego w resorcie obrony narodowej, ponieważ jego zdaniem sprzęt komputerowy nie zalicza się do sprzętu wojskowego. W ocenie NIK Szef Inspektoratu Wsparcia nie wywiązał się z obowiązku określonego w § 3 pkt 1 decyzji Nr 46/MON. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niezgodność definicji uzbrojenia i sprzętu wojskowego, określonej w § 1 pkt 1 decyzji Nr 46/MON z definicją zawartą w załączniku nr 1 do decyzji Nr 291/MON⁵. Pierwsza definiuje sprzęt powszechnego użytku jako sprzęt powszechnie dostępny na rynku, dla którego nie są precyzowane specjalne wymagania wojskowe, powodujące konieczność zmian cech produktu, natomiast według drugiej, sprzęt

---

³ Szczegółowy zakres działania Inspektoratu Wsparcia jest opisany w załączniku do zarządzenia Nr Z-7/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 lutego 2008 r. Poprzednio określony był rozkazem szefa Sztabu Generalnego WP Nr Z—183/Org.P1 z dnia 27 lutego 2007 r. (dokumenty niepublikowane).

⁴ Rozkaz szefa Sztabu Generalnego WP wprowadzający do użytku „Zestawienie sprawozdań obowiązujących na poszczególnych szczeblach dowodzenia i zarządzania resortu obrony narodowej” sygn. Szt. Gen 1598/2007 - obowiązywał od 1 lutego 2008 r. Rozkaz ten anulował Rozkaz Nr 101/SG/P-6 szefa Sztabu Generalnego WP z dnia 27 marca 2003 r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Zestawienia sprawozdań obowiązujących na poszczególnych szczeblach dowodzenia i zarządzania resortu obrony narodowej”.

⁵ Decyzja Nr 291/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 lipca 2006 r. w sprawie zasad i trybu zawierania w resorcie Obrony Narodowej umów, których przedmiotem jest uzbrojenie lub sprzęt wojskowy (Dz. Urz. MON Nr 14, poz. 179 ze zm.). Decyzja została uchylona z dniem 9 marca 2007 r.

powszechnego użytku, musi podlegać w jakikolwiek sposób modyfikacji do celów wojskowych.

Jednocześnie stwierdzono, że ewidencja sprzętu komputerowego prowadzona w Ministerstwie Obrony Narodowej była kompletna i pozwalała na jego identyfikację, ale księgi rachunkowe nie przedstawiały rzeczywistego stanu tego sprzętu w Biurze Audytu Wewnętrznego MON, co stanowiło naruszenie art. 24 ust 1 ustawy o rachunkowości⁶.

Kontrola prawidłowości przeprowadzenia inwentaryzacji sprzętu komputerowego wykazała zgodność z wymaganiami zawartymi w ustawie o rachunkowości, za wyjątkiem zaniechania przeprowadzenia kontroli przygotowania komórek organizacyjnych MON do inwentaryzacji. Obowiązek taki wynikał z art. 25 decyzji Nr 46 Dyrektora Generalnego MON z dnia 12 lipca 2005 r.⁷

Ponadto NIK zwraca uwagę, że w badanej próbie 198 szt. sprzętu komputerowego dostarczonego w 2007 r. stwierdzono 123 przypadki przyjęcia na ewidencję sprzętu z opóźnieniem wynoszącym nawet 8 miesięcy od daty rozpoczęcia używania, co było naruszeniem art. 16d ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych⁸, zgodnie z którym składniki majątku wprowadza się do ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych najpóźniej w miesiącu przekazania ich do używania. Skutkiem powyższego opóźnienia było przedstawienie zawyżonej kwoty wartości środków trwałych w sprawozdaniu finansowym za 2007 r. oraz zaniżenie kwoty amortyzacji (kosztów) w rachunku zysków i strat w wysokości łącznie 65,1 tys. zł.

W trakcie kontroli stwierdzono również przypadki nieterminowego opracowania zasad wycofywania z użytkowania oraz zagospodarowywania zbędnego sprzętu komputerowego w latach 2007–2008 oraz przewlekłej realizacji decyzji Nr 156/MON Ministra Obrony Narodowej⁹ przez Podsekretarza Stanu do Spraw Uzbrojenia i Modernizacji, który wydał wytyczne określające szczegółowe zasady planowania i przekazywania Agencji Mienia Wojskowego niektórych składników mienia skarbu państwa z 17 miesięcznym opóźnieniem, w stosunku do terminu określonego w pkt 26 ppkt 2 ww. decyzji. Stało się to przyczyną nieopracowania w 2006 r. planu przekazania przez MON zbędnego mienia w 2007 r.

---

⁶ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.).

⁷ W sprawie wprowadzenia do użytku „Instrukcji inwentaryzacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej i Zakładu Obsługi MON”.

⁸ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54 poz. 654 ze zm.).

⁹ Decyzja Nr 156/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 maja 2005 r. w sprawie zadań w zakresie przekazywania Agencji Mienia Wojskowego niektórych składników mienia Skarbu Państwa (Dz. Urz. MON Nr 10, poz. 86 ze zm.).

4. Inne ustalenia kontroli

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na nierzetelną organizację pracy zespołu do sformowania Departamentu Informatyki i Telekomunikacji, przejawiającą się wyznaczeniem nierealnych terminów wykonania zadań. Zgodnie z ustalonymi w decyzji o powołaniu¹⁰ terminami, zespół powinien przedstawić projekty koncepcji utworzenia Departamentu 3 dni wcześniej niż nastąpiło oficjalne oddelegowanie członków do jego składu. Ponadto na opracowanie struktury organizacyjnej Departamentu Informatyki i Telekomunikacji i wniosku organizacyjno-etatowego przeznaczono tylko 1 dzień, a koncepcja szczegółowego zakresu zadań Departamentu, miała być przedstawiona w dniu utworzenia zespołu.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań w celu:

- opracowania i wdrożenia efektywnych zasad zaopatrywania jednostek w sprzęt komputerowy;
- usprawnienia dystrybucji sprzętu komputerowego;
- dokonywanie przez organy odpowiedzialne okresowych analiz danych ilościowo – jakościowych, określających zabezpieczenie potrzeb jednostek w sprzęt komputerowy;
- wyeliminowania nieprawidłowości w prowadzeniu ewidencji księgowej sprzętu komputerowego.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Ministra w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Panu Ministrowi przysługuje prawo zgłoszenia do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały kolegium NIK.

Z powołaniem

¹⁰ Decyzja Nr 53 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Obrony Narodowej z dnia 21 września 2006 r. w sprawie powołania Zespołu do sformowania Departamentu Informatyki i Telekomunikacji (niepublikowana).